

מערך מיבנים יעיל לרפת במשק משפחתי

מן העבר

שלב התפתחות — סככת רפד עמוק

חרף כל התמורות בענף הצליח מתיישב מסור וחרוץ לרכוש פרות נוספות ונאלץ להוסיף שיכון. המהנדסים של המרכז לבנייה כפרית הציעו הקמת סככות ומיתקנים כאלה, אשר בבוא העת ניתנים לפירוק, או יכלו לשמש לצרכי משק אחרים.

מכונת החליבה החליפה את הידיים והיה צורך לחשוב על מקום מתאים ונקי יותר לצידוד המכונה ולטיפול בחלב. כוונת מתכנני המיבנים הייתה להשתמש ברפת הבטון הקיימת, אשר נעשתה צרה ולא נוחה לעבודה, כביתן חללי בה. כך תוכננה סככה לרפד עמוק ל-10 או יותר פרות, עם מעבר מכוסה ומתבן מול האי-בוס. כשהיא צמודה או סמוכה ככל האפשר ל"ביתן החליבה", כלומר — למבנה הישן.

במשק שלפנינו — במושב תפרח בנגב הצפוני, ויותר המתיישב על מעבר מכוסה, וגם מתבן מול האיבוס לא נראה כרצוי ביותר. הסככה הישנה סיפקה בשלב זה את כל הדרישות; מה עוד שהשחת הקיצית (אספסת) נעדרת מת כאן בגדיש.

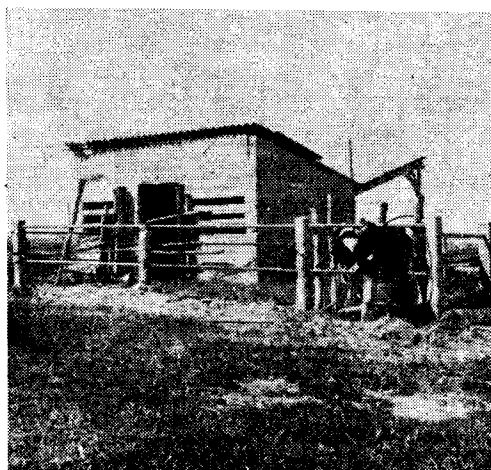
בהתאם למגמה — להקים מיבנים קלים ו"מתפרקים", תוכננה כאן הסככה, אולם הסגר ואי-בוס הפח נצמדו מבחון אל העמודים. באותם ימים עדיין המליצו על איבוס פח.

שלב סופי — קוראל

עד מהרה הסתבר שלסככת רפד עמוק דרוו שות כמויות בלתי מבוטלות של קש. על אף שנות הבצורת, היה תמיד רטוב ליד האיבוס והחצר נעשתה קטנה מדי. אולם הבעיה המטרייה

דה ביותר הייתה — שיכון בני-הבקר. בהתייעצות נוספת עם המרכז לחקר הבנייה הכפרית הצענו את המערך כפי שהוקם והוא השביע את רצונו של המתיישב. נוצר מערך שיכון-האבסה מוצלח ביותר; מישטח ההאבסה מבטון הורחב ל-3 מטר והוא משמש גם חצר-המתנה. השער בקצה המישטח מאפשר יציאה אל מרעה הרודס. במקרה שלפנינו נוכחנו שנהג-

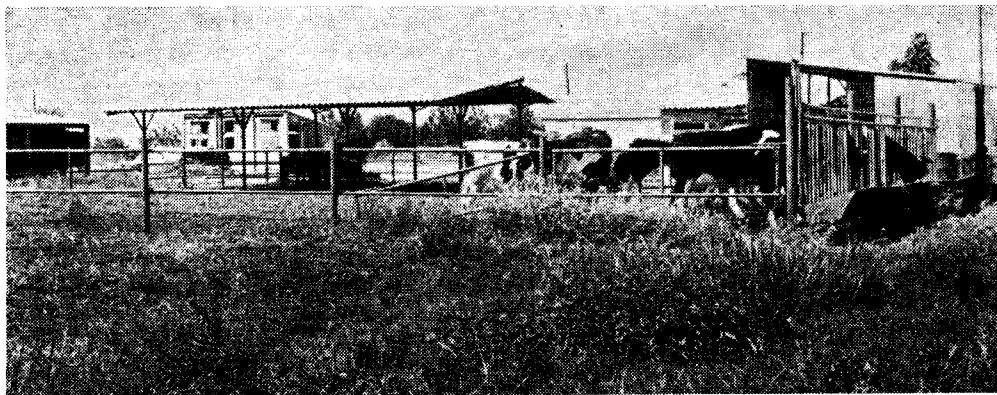
תמורות רבות עברו על הרפת במושבי הער לים מאז היווסדם. כאשר הוגדר היישוב כ"מושב חלב", הוקמו על ידי מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית מיבני בטון ל-4 פרות, לרוב בלי ריצפת בטון, ללא איבוס או סידרי קשירה, עם או בלי גידור חצר (ראה תמונה 1). סככת מתבן, על פי רוב, הוצמדה לבנין — הכל לפי

הרפת הראשונה, כפי שהוקמה ע"י המחלקה להתיישבות

התקציב. קיים היה "תקן" לגבי כל יחידת משק ללא אבחנה בכושרו של המתיישב לטפל בבעלי-חיים. בתקן זה נכללה גם הפרה התקציבית הראשונה.

מקור הפרה, שנרכשה על ידי המדור לבעלי-חיים באגף צידוד ואספקה של הסוכנות היהודית, היה בין היתר — מבכירות-ייבוא (עגלות הרות) מהולנד. דרך תחנת הסגר הגיעו ישירות למושב וחולקו בהגרלה בין כל המתיישבים באותו מושב. פרה "תקציבית" ראשונה זו היא לעיתים גם היחידה של המתיישב — אם לא החליף או החזיר אותה, כי לדבריו — "לא נותנת חלב".

המערך החדש של המיבנים באותו משק

משק שני, בו נוכל להמליץ על צורת בנייה זו בגלל תנאים טופוגרפיים שונים, או גודל השטח העומד לרשות המתישב.

באיזורנו, שאינו מתברך בגשמים רבים, נע-שו עוד מספר נסיונות דומים, אולם גם כאן דנים כבר על רפת עם ריצפת מפצמות ותאי רביצה.

יהושע שניאור

ש.ה.מ.

לשכת הדרכה נגב.

נו טוב כשלא ניבנה בזמנו מתבן עם מעבר מכוסה והאבוס. מפת והסגר נצמדו אל הסככה מבחוץ; קל היה להסיר אותם מהסככה ולהעתיקם למקום החדש.

הסככה משמשת כסככת-צל בתוך החצר (שיטה קליפורנית); הגדר מקיפה כיום שטח של חצי דונם ואפשר להגדילה בעתיד לצד שטח הרודס.

מבנה הרפת מבטון משמש לשיכון בני-הבקר, כי הוקמה סככה קלה מעל במת חלי-בה, בקצה השני של מישטח ההאבסה וההמתנה. הסגר והאיבוס ערוכים לאורך הדרך המוליכה לשדה שממול ובעתיד אפשר יהיה להקים מתבן. המישטח ללא גג הינו יבש תמיד ולכן גם נקי. שטח הרודס מגיע עד לשער החצר.

לסיכום:

במושב תפרח שבגלב הצפוני הוקם מערך מיבנים יעיל, בהתאם לתנאי המקום: סככת-צל, מכון חליבה. מטיפוס שדרה ל-4 פרות מצד אחד, מישטח האבסה וחצר המתנה, ומבנה מיוחד לבני-בקר, כל זה ליד חלקת מרעה רודס. סידורים אלה מאפשרים נוחות רבה בעבודה והרגשה טובה לבהמות.

ההשקעות במערך מיבנים זה היו מינימאליות והוא נתאפשר הודות לתנאים המיוחדים שבאותו משק. ייתכן שבאותו מושב עצמו לא יימצא

לתשומת-ליבו של צבי מאוטנר

בחוברת 96 הבאת לידיעת הציבור את מקרה הרמאות מצד סוחר-בקר והשמעת אזהרה; תבוא על הברכה על עירנותך. אך שמא תעשה עבודה שלמה ותפרסם את שמותיהם של הרמאים? אמנם: נכון — צריך לפקח בשבע עיניים בשעת שקילת הבקר הנמסר לסוחרים, אבל לרמאים מועדים — בל תהיה דריסת-רגל במשקיניו! פירסום שנים ירתיע וודאי גם רמאים אחרים לנסות את מזלם. מנחם צנטנר

תשובה לשאלת מזכירות אשדות-יעקב

הנדון: החזר ייקור מספוא במקרים של שחיתות-אונס. לפי ההסדר הקיים מטפלת מועצת הבקר בהחזר ייקור מספוא לבעלי עגלים ועגלות שהיה הכרח לשחוט אותם.

י. דורון

סגן מנהל כללי במשרד החקלאות